

Pamflet

1223 a

Waerachtich verhael

van de seer

Heerlicke en triumphante

Crooninghe/ des Vercluchtichsten Co-
ninck IACOBVS, Coninck van Schot-
lant/ hoe zijne Conincklike Majesteijt gecroont

is met grooter Solemniteijt ende Triumphe/ binnen

Westminster/ een half ure gaens van de Stadt

Londen/ als Coninck van Enghelant/

ende Irlandt/ op S. Jacobs dach/

den xxv. Julij/ na den ouden

Stijl/ Anno 1603.

pfl. 1223a

Gedruckte tot Leyden/ By Jan Claesz. van Dorp/
in de vergulde Son. Anno 1603.

Handwritten text in a historical script, likely Latin or Dutch, appearing as bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is mostly illegible due to fading and the nature of the parchment.

Handwritten text at the bottom of the page, appearing as bleed-through from the reverse side. It is mostly illegible but seems to consist of a few lines of text.

Waerachtich verhael
Van de Crooninghe des
Verluchtichsten Coninck IACOBVS,
Coninck van Schotlant/ hoe hy gecroont is
binnen Westminster/ als Coninck van Engeland/
ende Irland/ op den vijf en twintichste Julij/
S. Jacobs dach/ na den ouden stijl/
Anno M. VJ C. JJ.

In den eersten is ghecomen de Coninckliche
Majesteit met zijn Heeren/ van Witwael te
water binnen Westminster/ aldaer de straten
hebben met liefen ghestropt geweest/ ende met
blauen Laecken ghelept/ daer den Coninc over
ghegaen is tot in de Kerck van Westminster.
Doen zijnder voor eerst gecomen de Herauten
van den Coninck/ ende hebben de Trompette
gheblasen/ ende geroepen datter stilte onder het volck soude zijn:
so zijn daer na ghevolcht de Schilcknechten die naer het Ridder-
schap staen/ ghecleet met roode Schaerlaken tabbaerts/ ghevoe-
dert met wit Armosijn/ ende waren inde xl. sterck/ ende ginghen
met paren. Als die ghepasseert waren/ zijn gevolcht de Ridder-
ghecleet zijnde in wit Satijn/ daer over eenen paertjen Satijnen
Tabbaert/ gevoedert met wit Armosijn/ voort eenen wirt hoet/
een witte pluyme/ ende witte kousen ende schoenen/ en inde hant
hebbende een maniere van een Hellebaert/ maer so groot niet/ ende
doek so lanck niet/ ontrent tsestich sterck. Hier na zijn gevolcht
de Sanghers/ met de Coralen/ die onder den Orgel songen als de
Coninck gecroont wiert. Hier naer zijn gevolcht alle de Bis-
schoppen met Kasuffels aen/ die seer stijf van Gont waren/ ende
in maniere ghelijck de Prosessie pleech te zijn in het Paus dom/ die
waren sterck in de dertich. Daer naer zijn gevolcht ontrent xl.
Heeren/ ghecleet meest in wit Satijn/ ende eenen rooden Schaer-
laken tabbaert/ gevoedert met wit bont met zwarte stippels/ ach-
ter een kapten/ met een langen steert tot by de Kerde/ ende weder
A ij opgaen

opgrende vast gem recht aen den tabbaert/ niet grote wijde mou-
 wen/ met sulck bont geboedert als bozen/ maer die mouwen cort.
 Daer naer zijn ghevolcht xiiij. groote Heeren/ die hadden elck een
 Croone/ sommighe aen haer armen/ ende sommighe in haer han-
 den/ ende die Croonen hadden xiiij. tacken/ op elck tack een perel
 die seer groot was/ wel so groot als een erte/ ende waren gecleet in
 wit satijn/ ende tabbaerts van root Schaerlaken/ ende bont als
 bozen/ dan achter eenen wittē lap bont/ van wit ende zwarte stip-
 pelen/ van dier grootte als aen de kasuffels hanget/ int rōnde/ en
 twee strepen bont van het midden van den rugge tot bozen toe/ de
 breedte van een hant/ waren aen die rechte zijde. Hier naer zijn ge-
 volcht twee groote Heeren/ hebbende elck een roede van Gou/ lanc
 ontrent een elle oft meer/ aen hebbende elck eenen roode Pluweelē
 tabbaert/ voor niet eenen breedten bant vast ghemaect/ ende het
 bont op den rugghe ende inde zijden als bozen: Op haer hoofden
 een roodt Pluweel mutsken/ hooghe boven eenen quast van rode
 sijde/ ende daer op een Croone als bozen/ die de Heeren droeghen:
 den opslach van het mutsken was bont/ als bozen. Daer naer
 zijn ghevolcht noch ontrent tēstich groote Heeren/ niet roode sijden
 kamelotten tabbaerts/ niet wit Armosijn geboedert/ ende gecleet
 in wit Satijn/ de mouwen van die tabbaerts cort ende wijt/ als
 bozen/ tot over den elleboghe. Hier na zijn ghevolcht twaelf Hee-
 ren elck eenen Scepter van Gout/ of vergult/ den Scepters onder
 niet knoopen/ ende boven niet een Keyfers Croone/ daer op ghe-
 maect/ ende dese Heeren waren nu al te male gecleet van tener
 cleedinghe tot den Coninck toe/ sy hadden om haer lijf de maniere
 van eenen tabbaert/ niet corte mouwē van root Pluweel/ voor niet
 eenen bant op die borst vast gemaccht/ wit ende zwart/ bont/ als
 bozen: achter op den rugge ende inde sijden het bont als bozen/ en-
 de roode Pluweelen mutskens niet bont ommeslach ende niet
 croonkens. Hier naer is ghevolcht het Coninckelijke zweert/
 stekende inde scheede/ niet gouden bandekens de scheede beleyt/
 ende Gouden kettinkens/ in de plaets van het hangsel. Dese
 Heeren gecleet als bozen in root Pluweel/ ende wit bont geboedert
 ende een mutsken niet een Croonken/ als bozen. Daer naer eenen
 goudē Werelt vā eenē Heere gedragē op zijn hant/ gecleet als bozē.
 Daer naer die Croone op een root Pluweelen kussen ghedraghen/
 van twee Heeren/ gecleet als bozen. Daer naer quam den Co-
 ninck onder een root kamelot cleet/ ghedraghen boven zijn hooft
 van vier Bisschoppen/ aen elcken stock daer men het cleet mede
 droech hinghen vier cloothens van silver. Den Coninck was ge-

eleet gelijk die Heeren/ sulcken mutsken ende tabbaert/ ende eenen bandt van Diamanten ende costelicke ghesceenten ober zijn schouwer/ ende onder zijnen arm deur/ ontrent eenen vinger breed. Hier naer zijn ghevolcht ontrent xl. Hertsiers eer de Coninginne quam/ maer die Hertsiers waren sterck Cxl. de reste volchden de Coninginne achter naer. Die Hertsiers hadden roode Schaerlaken Roeken/ voor met stricken gemaecht van geslagen Gout/ voor en achter vol/ ende daer de Roose achter ende vooren op van geslagen Gout/ wel eenen vinger breed het Gout hooger als het laecken/ en met lange panden: op die panden ses zwarte Fluweelen boorden/ den rock met pijsen aen den armen/ ende voor eenen geheelen boesem op die schouderen toe/ ende inde sijden. Voorts is gebolcht de Coninginne nae die xl. Hertsiers/ met eenen Hemel boven het hooft gedraghen van vier Heeren/ gelijk den Coninck. De Coninginne was inden hangenden hayre/ met een bant van steenen/ te witten/ Diamanten/ Saphyren/ Tozkopsen/ ende andere costelicke ghesceenten. Den bant was ontrent twee vingeren breed/ die was op haer bloot hooft ghedaen/ ende hadde eenen rooden Fluweelen tabbaert aen/ met wit bont/ ende zwarte stippelen/ en den sleert vanden tabbaert werde achter gedragē van ruy. Gravinne/ mede in het root gecleet/ maer sy en waren niet de hangende hayre niet. Daer naer zijn gebolcht de rest van die Hertsiers/ ende jonge Dochters/ die de Coninginne dienden.

In sulcken staet is den Coninck met die Coninginne ende die Heeren in die Westminsterse Kerck gecome/ met grote vreucht van die aenstaenders/ ende groot geroep van die gemeenten dat sy den Coninck den segen wenslen/ ende oock die Coninginne.

Dit is het ghene dat ick self met mijne ooghen ghesien hebbe. Doe den Coninck met zijn Heeren in die Kerck was/ so is die bewaert geweest dat daer niemant in en conde/ want daer waren te veel Hertsiers voor/ ende in die Kerck/ dat ick daer moeste voor blijven staen: Maer een van mijn vrienden is ontrent een ure eer den Coninck quam/ in die Kerck gheraecht/ met de Ambassadeur van Denemiercken/ ende ginck voor knecht mede in/ so dat hy nu mondelinck geseyt heeft wat daer is geschiet: maer ick quam daer in als de Coninginne de Croon toerde opgheset/ maer ick konde qualick sien/ door oorsake dat die deure van het koor seer vol Heeren ende Hertsiers stont/ soo stont mijnen vriend op eenen steenen muur/ dat hij wel conde sien.

Als den Coninck op het koor was/ so heesemen hem geset eenen
A iiij stoel

stoel met een root Fluweelen Cussen/ so namē hem twee Bisschoppen
ende setteden hem neder/ ende twee ander hadden een ander
Cussen/ ende hebben hem dat onder zijn voeten gelept/ ende in dier
manieren hebben sy de Coninginne neben den Coninc geset/ ende
met een Oratie die de Bisschoppen deden hebben sy ten lesten ge-
vraecht tot alle die Heeren of sy den Coninck begeerden te Cronē/
ende onderdanich te zijn/ ende zijn Croon helpen beschermen/ ende
te doen gelijk goede onderdanen schuldich zijn te doen? Daer op
sy hebben geroepen met gemeinder stemme/ Jae/ so dat het geroep
lange duerde/ so lange als de Trompetten bliesen/ ende de ketel-
trommen sloegen. Doorts iser noch yet anders gevraecht/ dat de
persoon onbekent is/ waer van men wederom die Trompette ge-
blasen ende de keteltrommen geslagen heeft/ ende gheroeppen als
vooren. Doorts iser gevraecht offe die Coninginne kenden voer
haer lants vrouwe/ ende haer oock alle trou en bystant belofden?
Waer van sy oock hebben geroepen/ Jae/ niet grooten triumphen
van Trompetten ende keteltrom. Dit gedaen zijnde so hebben
die vier Bisschoppen den Coninck genomen/ ende hebben hem op
het stoer gelept/ vijf of ses trappē op/ daer lach het al met Fluweel
daer die Heeren gingen/ ende sy namen den Coninck ende setteden
hem in eenen stoel/ ende den stoel was al met Fluweel behangen:
so hebben dese vier Bisschoppen den Coninck niet groter eerbie-
dinge ende magnificentie ghenomen/ ende hebben hem het want-
baes los gedaen/ ende de mouwen/ so dat het al te mael met lussen
ende knoopen gemaect was/ dat het terstont al te mael opē was/
so is den Bisschop van Cantelberch gecomen/ ende heeft een doos-
ken van Goud gehad/ ende heeft dat open gedaen/ ende heeft daer
eenige Olie wt genomen niet zijn vingheren of met eenich instru-
ment/ ende heeft den Coninck daer mede gesalft aē zijn boorhooft/
aen zijn borst/ ende onder beyde zijn armen/ ende hebben hem ter-
stont weder gecleet. Doen hebben die vier Bisschoppen die Croon
genomen/ ende hem op het hooft geset/ niet sulcker groter eer
van Trompetten ende Orgelen ende singen onder den Orgel/ dat
het een lust was om hoorē. Doen heeft men daer den Coninc den
eet van het Lant voorgehouden/ ende den Coninck heeft haer be-
looft haer privilegien te vermeerderen/ ende niet te verminderen.
Den Coninck heeft haer wederom afgevracht of sy die Croone
willen helpen beschermen voer alle verraderie/ ofte Geyloge/ ende
voer alle het gene dat de Croone soude hinderlick zijn? Waer op
sy hebben geantwoort Ja/ niet grooten triumphen/ van Orghels
ende

ende Trompetten: Ende om den eedt te bevestigē/ so zijnde grote
Heeren ghecomen tot den Coninck/ vanden meesten tot den min-
sten/ ende den eenen voor den anderen na hebbē op haer knien ge-
ballen/ ende de twee voorste vingeren aen de Croone gestekē/ ende
de Coninck hant gecust/ niet grooter eerbiedinge/ van den eersten
tot den lesten. Doen dat gedaen was / so heeftmen den Coninck
wederom gebrocht neben de Coninginne. Doen hebben die voor-
noemde Bisschoppen die Coninginne genomē ende gebracht daer
den Coninck geseten hadde/ ende haer neder geset op den stoel daer
den Coninck in gecroont was/ ende niet veel Ceremonien en eer-
biedingen de Croon op het hooft geset/ niet groot jolijt/ singē ende
Orgelen/ ende van Trompetten ende keteltrommen/ soo dat ick
niet en soude conuen schrijuen die magnificentie die men daer ge-
bruyckte. Doen hebben sy te weten die vier Bisschoppen/ de Co-
ninginne wederom genomen ende geset neben de Coninck. Daer
eenen tijt lanck geseten hebbende/ is ten lesten den Coninck eenen
grootten kop Wijn gepresenteert/ welken kop was van Gout. En
den Pilort Meyer gebrocht ende aenghesproken hebbende/ heeft
hy hem bevolen te zijn een getrou Heer over de Stadt van Londen/
ende wel sorge te dragen voor de ghemeente/ ende voor opvoer/ dat
hy wel soude toesien om sulcx te beletten niet lijf goet ende bloet/
also een ghetrou Dienaer betacmt/ soo heeft Pilort Meyer hem
sulcx belooft te doen na zijnder macht. Daer op heeft hem den Co-
ninck den Cop Wijn gebrocht/ ende den Cop gheschoncken/ met
zijn beste Harnas op een na/ ende zijn beste Sweert op een na/ ge-
lyck de costumie is. Waer van Pilort Meyer den Coninck hoe-
gelick heeft bedanckt/ niet grooter eerbiedinge. Dit gedaen zijnde
heeftmen den Coninck noch eenen schoonen gouden Cop ghepre-
senteert/ welken Cop den Coninck gebrocht of toegedroncken heeft
des Coninck Cornoyer of zijnen Campioen/ op conditie van hem
te gebruycken in eenighe Cornoyen/ in plaets van Coninck per-
soon. Waer van den Heere den Coninck heeft bedanckt van sulcx
ken officie/ niet grooter reuerentie. Den Coninck heeft hem daer
toe gheschoncken het beste Harnas op twee na/ met het Sweert.
Doen heeft den voorszeyden Heere gebracht tot alle die Heeren die
daer present waren/ ofter yemant ware teghenwoordich die yet
wiste te seggen op de Conincklike Majesteit/ daer mede sy hem
wisten te beschuldigen in eenigen deele/ hy wilde het selfde in eenē
Camp verantwoorden/ ende nam zijn handtschoen ende wierpse
op der aerden/ daer mede betuygende vereet te zijn voor den Co-
ninck

ninck te verantwoorden. Waer van sy riepen neen/ met groot ge-
roep ende getrompet ende getrommel/ ende met grooter vreuchde.
Dit gedaen zijnde so zijn die Heeren eenen tijt lanck by malcand-
ren gheweest in de kerck/ ten lesten zijn de Heeren in sulcker ordi-
nancie wt de kerck gegaen gelijc sy daer in quamen/ te wetē/ dooz
een gaelderie/ tot op het water/ soo dat den Coninck niet meer op
straet en quam/ so dat hier anders geē differentie en was dan dat
die rij. Jonckvrouwen die den sleep van die Coninginne droegen
dat die de rij. Croonkens op hadden/ die de Heeren aen haren ar-
men gedragen hadden. Doen is den Coninck ende de Coninginne
gaen sitten in eenen tilboot/ ende de Heeren al in schuyten/ in goe-
der ordinancie. So den Coninck op het water quam so hebben op
den Dijk gestaen tegen over Westminster groote menichte van
Camers/ welke Camers niet een looppende vyer aengesteken zijn/
so dat het schieten seer lang duerde/ ende die van den Tour hebbe
mede beginnen te schieten/ so datmē seyde dat sy wel Elc. schoten
vanden Tour hebben geschoten. Ondertuschen voer de Coninc
na de Londen brugge/ ende toonde die Coninginne die huysen en
het schoone gebouwel die op den Teems staen. By die brugge co-
mende is hy wederom gekeert/ met groote triumphē/ want daer
waren sulcken menichte van schuyten op het water/ datmen qua-
lick bekende het water wt de schuyten/ ende alsoo is den Coninck
weder gekeert in het Casteel van Witwael/ aen Westminster.
God beware den Coninck. Ende doen de Hertsiere wisten dat
den Coninck niet weder dooz Westminster en soude gaen/ so heb-
ben sy het Laecken beginnen op te rapen: Ende de gemeynte
dit siende/ hebben het Laek in sulcken maniere mede be-
ginnen aen te raster/ dattet in eenen corten tijt in
menichte van stucken is ghetrocken ghe-
weest/ datmen niet en wist waer
het Laeken gebaren was.

¶ I N D E.

